

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Stockholm 2020-12-16

Promemorian Ändringar i smugglingslagen – Tullverket ges en utökad möjlighet att ingripa mot brott (Fi2020/04169)

Försäkringsbranschen ser mycket positivt på att regeringen vidtar åtgärder som avser att förhindra de internationella stöldligornas omfattande verksamhet i Sverige. Att ge Tullverket ökade befogenheter att ingripa mot denna brottslighet är då av största vikt.

För att stävja brottsligheten måste emellertid de åtgärder som föreslås vara såväl adekvata och effektiva som underbyggda med tillräckliga resurser. Enligt vår mening lever det nu föreslagna åtgärdspaketet inte upp till något av detta.

Svensk Försäkring menar att förslagen på de punkter som anges nedan måste förändras för att ha någon reell effekt på de internationella stöldligornas verksamhet i Sverige. Åtgärderna måste utformas efter den praktiska verkligheten och någon sådan praktisk förankring finns inte i de förslag som nu läggs. Om regeringen menar allvar med att stävja stöldligornas verksamhet måste såväl Tullverkets befogenheter som resurser utökas.

Förslagen är inte adekvata och effektiva

De förslag som läggs innebär att en tulltjänsteman ska kunna ingripa vid all sorts misstänkt brottslighet. Det är i grunden bra och dessutom något man kan förvänta sig av en sådan viktig samhällsfunktion. Problemet är dock att denna utökade befogenhet begränsas av att den endast gäller "i samband med en tullkontroll". En tullkontroll får bara genomföras under vissa förutsättningar. Misstanke om transport av stöldgods är inte en av dem, och så kommer det inte heller att bli med den nu föreslagna regleringen eftersom det inte föreslås utökade möjligheter att genomföra tullkontroll. Slutsatsen blir att förslaget innebär att tullen kommer att kunna ingripa mot stöldgods endast i den mån man råkar träffa på sådant gods när en tullkontroll genomförs av annat skäl.

I det ljuset är det nödvändigt att fundera närmare kring själva tullkontrollerna. En tulltjänstemans befogenheter att genomföra en kontroll skiljer sig åt avseende införsel till respektive utförsel från Sverige. Införselkontroller kan genomföras i

betydligt större utsträckning än utförselkontroller. Detta har i praktiken fått effekten att Tullverkets resursfokus läggs på införselkontroller och att utförselkontroller sker i mycket begränsad omfattning. Enligt uppgift är antalet sådana närmast försumbara i jämförelse med antalet införselkontroller.

Ett uppenbart faktum, som ändå ibland tenderar att glömmas bort, är att de internationella stöldligornas verksamhet går ut på att föra stöldgods ut ur Sverige, inte in i Sverige. De förslag som läggs i promemorian får därför sannolikt mycket liten effekt eftersom det är vid utförselkontroll som stöldgods kan påträffas.

Sammanfattningsvis innebär förslaget alltså att Tullverkets möjligheter att *upptäcka* stöldgods inte förbättras och, även om Tullverket ges befogenhet att beslagta stöldgods i den mån sådant påträffas i samband med tullkontroll, att Tullverkets uppdrag och prioriteringar gör att antalet *ingripanden* mot stöldligorna blir högst begränsat. Förslaget i promemorian är således varken adekvat eller effektivt utformat då befintlig reglering och den praktiska verkligheten gör att åtgärderna missar den kritiska punkten, dvs. den då stöldgodset förs ut ur Sverige.

Detta gör vidare att de positiva konsekvenser som enligt promemorian kan förväntas av förslaget (bidra till att tryggheten i samhället ökar generellt, möjlighet för den bestulne att återfå sin egendom och minskade skadekostnader för försäkringsföretagen) riskerar att bli högst marginella. Mot bakgrund av det ovan sagda är det dock inte svårt att instämma i bedömningen i konsekvensanalysen att det nu presenterade förslaget innebär begränsade effekter för Tullverkets verksamhet. Det är en bedömning som för övrigt ger direkt stöd för våra farhågor.

Resurser behöver tillskjutas

Enligt statistik från Svensk Försäkrings dotterbolag Larmtjänst beräknas stöldligorna föra ut stulet gods ur Sverige till ett värde av minst 1,5 miljarder kr årligen. I det beloppet ingår inte oförsäkrat gods som stjäls från exempelvis butiker och byggarbetsplatser. Ifråga om skadeverkningar får inte heller de kostnader för avbrott i olika verksamheter och produktion som orsakas av stöldligornas aktivitet glömmas bort. Även om det handlar om uppskattade summor kan man sluta sig till att ligornas aktivitet är omfattande och så även kvantiteten gods som passerar Sveriges gräns.

Mot den bakgrunden är det inte realistiskt att tro att denna omfattande brottslighet ska kunna stävjas utan att några som helst medel också tillskjuts för ändamålet. Det är en orimlig hållning att förutsätta att det är möjligt för Tullverket att vidta några reella motåtgärder mot en omfattande brottslighet som tidigare inte fallit inom myndighetens område, och samtidigt göra bedömningen att arbetet faller inom befintlig ekonomisk ram.

Svensk Försäkring

Johan Lundström